

Utöka demokratiberedningen till en demokrati-och jämställdhetsberedning

Målet för svensk jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, utan att föreställningar om könsroller begränsar oss. Området omfattar bland annat frågor om makt, inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet.

Jämställdhet är en fråga om rättvisa och demokrati, men också en drivkraft för tillväxt, hållbar utveckling och kvalitet i våra verksamheter. Som politisk arena, arbetsgivare och välfärdsleverantör har kommunen en viktig roll i arbetet för jämställdhet. Den kommunala verksamheten påverkar människors liv på olika sätt. I varje vardagligt möte mellan invånare och kommun finns inte bara risken att förstärka könsmissiga stereotyper och orättvisor, utan också möjligheten att utmana, förändra och utveckla. Vänersborgs kommun bör därför ta sikte på att utveckla jämställdheten i vetskap om att det är positivt för hela samhället och alla invånare, såväl kvinnor och män, flickor och pojkar.

Forskning visar, skriver SKR, att den viktigaste faktorn för att skapa hållbarhet i ett jämställdhetsarbete är att ledningen i en kommun tar ett aktivt ägarskap, dvs gör arbetet till sitt. Det är viktigt att bygga strukturer och skapa en kultur som gör att jämställdhetsperspektivet hålls aktuellt och levande.

Jämställdhet i politiken är grundläggande för demokratin

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att denna rättighet skall förverkligas är det nödvändigt, inte endast att den erkänns i lag, mål och dokument, utan också att den tillämpas effektivt på alla områden såväl politiska, ekonomiska och sociala som kulturella. En rättvis fördelning av makt och deltagande i beslutsprocesser är en grundläggande fråga för demokratin. Nog har det hänt en del under det sekel som har gått sedan den allmänna rösträtten infördes i Sverige, men än har vi en lång väg kvar, varför jämställdhet är en central del i utveckling av demokratin. Alla ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter på livets alla områden. Här spelar politiken en avgörande roll. Alltså: utan jämställdhet, ingen fullständig demokrati.

Jämställdhet – ett kunskapsområde

Jämställdhet är ett kunskapsområde som bygger på forskning och erfarenhet. Att arbeta för jämställdhet ställer krav på kunskap om kvinnors och mäns villkor i samhället, om ojämställdheten och dess bakomliggande orsaker. Det krävs kunskap om hur jämställdhet skapas och upprätthålls, liksom kunskap om förbättringsarbete, samt metoder och verktyg för att skapa hållbara förbättringar.

Att utöka demokratiberedning till att också innefatta jämställdhetsarbete innebär en arena i den politiska organisationen - att tillsammans utveckla metoder och verktyg för att integrera jämställdhet i centrala processer såsom beslutsfattande, styrning, utförande och uppföljning. Samtidigt bidrar detta arbete till en ökad medvetenhet och kunskap om jämställdhetsutmaningar och strategier för förändring.

Goda exempel på kommuner att inspireras av, som infört ett särskilt politiskt organ för att driva på jämställdhetsarbetet är Eskilstuna, Umeå och Örebro. Detta beskrivs av bland annat SKR som en framgångsfaktor i deras arbete med jämställdhetsintegrering och bidrar till långsiktig hållbarhet och ökad gemensam kunskap och engagemang.

Vad beredningen skulle kunna arbeta med gällande jämställdhet

- Initiera, granska och följa upp kommunövergripande frågor ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Bereda ärenden som skall behandlas av kommunfullmäktige ur ett jämställdhetsperspektiv.

- Utveckla strategier för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.
- Driva på och stimulera ett aktivt och systematiskt jämställdhetsarbete i kommunen.
- Öka medvetenheten om vikten av ett jämställdhetsperspektiv inom kommunens alla politik- och verksamhetsområden
- Inhämta kunskap om jämställdhet och hur ett framgångsrikt jämställdhetsarbete bedrivs från forskning, lagstiftning, andra kommuner, myndigheter, företag och organisationer, samt övriga delar av samhället i Sverige och jämförbara länder
- Årligen presentera idéer och förslag till kommunstyrelsen på utvecklingsområden för kommunens jämställdhetsarbete
- Följa upp och utvärdera att ett medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete bedrivs kontinuerligt inom programområden, enskilda nämnder och förvaltningar
- Främja arbetet med att ta fram en lokal jämställdhetsplan

Jämställdhet - en del av kvalitetsarbetet

Jämställdhet är en kvalitetsfråga. Genom att vi får en mer jämställd verksamhet så ser vi ju också till att verksamheten är mer anpassad efter invånarnas behov. Det blir en kvalitetssäkring genom att vi säkerställer att vi använder resurserna där de behövs. Jämställdhetsperspektivet är också en viktig del i kvalitetsarbetet med sjukskrivningar och rehabilitering. Jämställda arbetsplatser är attraktiva arbetsplatser med bättre arbetsklimat och färre sjukskrivningar. Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete skapas genom kunskap, engagemang och ansvar som delas av många i verksamheten. Arbetet behöver bedrivas kontinuerligt och integrerat inom ramen för ordinarie processer.

Jämställdhetsmyndigheten och SKR beskriver att kommuner ska erbjuda välfärdstjänster som svarar mot behov och prioriteringar hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar. För att kunna säkerställa detta krävs att det finns ett jämställdhetsperspektiv i all planering, beslutsfattande, genomförande och uppföljning av verksamheten. En mängd stöd och utbildning finns att ta del av för jämställdhetsarbetet vilket kommunen med fördel borde använda sig av för att ha som mål att vara en kommun som uppfyller de sex **nationella jämställdhetspolitiska målen** samt lever upp till **Agenda 2030** och dess horisontella sakområden såsom social hållbarhet och folkhälsa.

En central utgångspunkt för jämställdhetsarbete är också den **Europeiska CEMR-deklarationen** för jämställdhet mellan kvinnor och män, på lokal och regional nivå som Västra Götalandsregionen har undertecknat och SKR står bakom. Deklarationen är ett politiskt dokument och ett instrument för arbetet med jämställdhet. Dess grundläggande sex principer och trettio artiklar utgör riktlinjer och fungerar som ett verktyg och en inspirationskälla i arbetet.

Jämlikhet och intersektionalitet

Kön spelar roll och det är därför viktigt att utgå ifrån ett jämställdhetsperspektiv när vi ser på våra verksamheter och hur vi ska utveckla vårt arbete för att kunna ge en jämställd invånarservice, vara en jämställd organisation och en drivkraft för ett jämställt samhälle. Det handlar om att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun för att skapa en jämnare fördelning av makt och resurser och vilka könsstereotypa normer som påverkar oss.

Men varken kvinnor eller män utgör några enhetliga grupper. En människas möjligheter i livet påverkas också av vilken socioekonomisk grupp en tillhör, var en bor, liksom av etnicitet, ålder, sexuell orientering, funktionsförmåga, religion och annat som faller inom ramen för **diskrimineringsgrunderna**. I arbetet med jämställdhet är det därför viktigt att reflektera över hur alla dessa kategorier samverkar med varandra, alltså att göra en intersektionell analys. Först då är det möjligt att förstå hur ojämlikhet skapar olika förutsättningar för grupper eller individer. Varför en naturlig del av beredningens arbete kring demokrati och jämställdhet, också blir **jämlikhet** och **social inkludering**. En ökad kunskap och ett normkritiskt förhållningssätt där vi ser till hur olika maktfaktorer och stereotypa normer påverkar och upprätthåller varandra är en förutsättning för att uppnå en ökad social inkludering och jämlik kommun.

Att använda resurser till ökad måluppfyllelse

Kommunfullmäktiges inriktningsmål nr 1: "I Vänersborgs kommun ska det finnas mer **jämställda** och **jämlika förutsättningar** att påverka sina liv". Utifrån den redovisning och överskott som demokratiberedningen gjort mandatperioden 2019-2022 ser vi det som rimligt att utöka uppdraget att också innefatta arbete kring jämställdhet.

Öppenhet och insyn

En grundläggande princip för demokratin är öppenhet och insyn, möjlighet att ta del av information, vara med och påverka, tycka till och göra sin röst hörd. Under innevarande år har varken kallelser eller protokoll från demokratiberedningen publicerats på kommunens digitala anslagstavla. Detta behöver förändras om beredningen ska leva upp till det demokratiuppdrag den fått.

Jämställdhet är ett aktivt val, något som görs. Det finns många områden där det är möjligt att agera, anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar. Vi vill med detta initiativ inspirera till nya och viktiga politiska beslut för att tillsammans närma oss visionen om ett jämställt och jämlikt Vänersborg.

Mot denna bakgrund föreslår Vänsterpartiet att:

- Demokratiberedningen byter namn till Demokrati-och jämställdhetsberedningen.
- Beredningens uppdrag och verksamhetsområden utökas till att också innefatta jämställdhet.
- Beredningen får därutöver i uppdrag att koppla samman demokrati- och jämställdhetsfrågor med jämlikhet och social inkludering.
- Reglementet för beredningen omarbetas med utökade verksamhetsområden och uppdragsbeskrivning enligt inriktningen i denna motion.
- Beredningens uppdrag kring jämställdhet ska utgå från aktuell kunskap och forskning, centrala och lokala jämställdhetspolitiska mål, Agenda 2030, CEMR deklARATIONEN, SKR och jämställdhetsmyndigheten.
- Beredningens kallelser och protokoll ska finnas tillgängligt för allmänheten på kommunens digitala anslagstavla.

Ida Hildingsson, Lutz Rininsland, Stefan Kärbling, Gunilla Cederbom
Vänsterpartiet Vänersborg - 2022-10-24

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ida Hildingsson